

www.rosa-os.cz

„Děti jsou jedním z nejdůležitějších a nejkrásnějších smyslů našeho života. Tvrdím, že jsou těmi skutečnými V.I.P. Do dětí vkládáme své naděje, sny a neuskutečněné touhy. I nejchudší rodina má ve svých dětech nesmírné bohatství. Kdyby naše kampaň zabránila byť jedinému násilí vůči nevinnému dítěti, měla smysl.“

Michael Kocáb, ministr pro lidská práva

„Stačí si představit, s čím si běžně asociujeme pojmy „rodina“, „domov“, „máma“ či „táta“. Pro většinu z nás jsou synonymem bezpečí a jistoty. Děti, které se narodily do rodiny, v níž dochází k násilí, takové pocity nemají.“

Mgr. Eva Šilarová, psycholožka

TISKOVÁ ZPRÁVA

V České republice zažije některou z forem násilí ze strany svého partnera podle mezinárodní studie Akademie věd ČR (2003) 38 % žen. Vysoce alarmující skutečností je fakt, že v rodinách, v nichž dochází k domácímu násilí, jsou obvykle jeho svědky a často i oběťmi děti. Jak uvedla Marie Vavroňová, ředitelka o.s. ROSA, podle opakovaných statistik provedené mezi klientkami (oběťmi domácího násilí) byly děti svědky násilí v 94 procentech případů, 40 procent se stalo i oběťmi násilí: byly týrány psychicky či fyzicky pachatelem násilí, případně byly napadeny při obraně matky. Tyto údaje zazněly na odborné konferenci „Násilí v rodině a jeho vliv na děti“, jež se konala 27.10. 2009 v Praze pod záštitou ministra pro lidská práva Michaela Kocába.

Konference byla uspořádána v rámci vládní kampaně Stop násilí na dětech, jejímž cílem je zvýšit povědomí veřejnosti o násilí, jeho formách i příčinách, a především snížit toleranci vůči všem formám násilí na dětech. Její součástí je proto i podpora pozitivního rodičovství (jímž je chápáno chování rodičů, založené na nejlepším zájmu dítěte, které je výchovné, posilující, nenásilné a poskytuje uznání a vedení včetně stanovení mezi umožňujících plný rozvoj dítěte). Konferenci zahájily předsedkyně vládního výboru pro práva dítěte MUDr. Eva Vaníčková a předsedkyně o.s. ROSA Marie Vavroňová.

To, že existuje vztah mezi týráním dětí a domácím násilím, přitom ukazují i nejrůznější mezinárodní výzkumy. Například studie provedená v celých Spojených státech amerických ukázala, že 50 % mužů, kteří často napadají své ženy, také často útočí na děti. Podle téže studie v USA 90 % dětí ví o násilí, jemuž je jejich matka vystavena (ačkoli si rodiče častí myslí, že se jim podařilo násilné útoky či zranění skrýt).

Nejde ale jen o přímé násilí, už jen samotná přítomnost u násilí, jež se dopouští jeden z rodičů vůči druhému, bývá traumatickým zážitkem na celý život. Tyto děti jsou ohroženy psychicky i emocionálně: zažívají pocity hněvu a strachu, neví jak se s nimi vyrovnat, cítí vinu a myslí si, že ony mohou za násilí. Mívají narušené vztahy s vrstevníky. Vlivem zažitého vzorce chování bývají agresivnější a nebo jsou naopak bázlivé, trpí depresemi, psychosomatickými obtížemi, posttraumatickými stresovými poruchami. Od násilného rodiče se učí svalovat odpovědnost na druhé, obviňovat z neúspěchů okolí. Žijí v neustálém strachu, že se útoky budou opakovat. Dochází i k transgeneračnímu přenosu násilí, protože si zažité vzory chování přenášejí do svých budoucích vztahů: je pro ně „přirozené“ chovat se agresivně a nebo tolerovat agresivní chování.

Podle psycholožky Mgr. Evy Šilarové tyto děti žijí v nejistotě, co se doma stane, jaká nálada bude panovat. Řada z nich poté útoky začne vnímat jako něco, za co mohou a za co jsou odpovědné. Tvrdí, že „se neměly narodit“, přejímají pocity viny za agresivní akty – domácí násilí je totiž často „zdůvodňováno“ drobnostmi, které se z hlediska běžného vnímání zdají nepochopitelné (věci na špatném místě, jiná večeře, než si pachatel přál apod.). Nevědí tedy, jak se chovat, aby k násilí nepřispívaly, pátrají, zda samy mohly útok „vyprovokovat“.

Přesto se na přítomnost dětí u násilí v ČR často nepohlíží v praxi veřejných a státních institucí jako na nic závažného. Ve většině případů není považována za přitěžující skutečnost, někdy dokonce není ani překážkou střídat péče o dítě či svěřením dítěte do péče násilného partnera. „V praxi totiž bohužel nebývá v České republice domácí násilí řadou pracovníků státních a veřejných institucí pojmenováno. Ve zprávách, posudcích a rozsudcích se hovoří pouze o „konfliktech v rodině“. Svědčí to o nepochopení domácího násilí a jeho důsledků na oběti – na ženy, ale i na děti, které jsou svědky domácího násilí,“ uvedla Marie Vavroňová, ředitelka občanského sdružení ROSA. Přitom Evropský parlament již v usnesení z ledna 2008 žádá členské státy, aby se na děti – svědky domácího násilí pohlíželo jako na oběti trestného činu (stejně tak Světová zdravotnická organizace přítomnost dětí při domácím násilí považuje za jejich psychické týrání). Například v Kanadě je přítomnost dětí u domácího násilí považována za trestný čin. I Ministerstvo zdravotnictví ČR (Věstník květen 2008, částka 3) uvádí, aby se na děti svědky domácího násilí pohlíželo jako na děti týrané, se syndromem CAN.

Národní kampaň STOP násilí na dětech vychází z Národní strategie prevence násilí na dětech v ČR v období 2008-2018. Jejím cílem je zvýšení povědomí široké i odborné veřejnosti o existenci násilí na dětech, o tom, co všechno násilí na dětech představuje a jaké jsou jeho formy. Kampaň usiluje o šíření informací o násilí na dětech. Více na www.stopnasilinadetech.cz